

SPOLEČNÁ DEKLARACE **zástupců odborových organizací ocelářského průmyslu** **z České Republiky, Polska a Slovenska**

Ve dnech 20.-21. října 2021 se v Tatranské Bukovině konalo 7. setkání odborových organizací OZ KOVO, OS KOVO, NPSZ „Solidarność“ působících ve většině podniků ocelářského průmyslu v ČR, Polsku a na Slovensku.

Po diskusi o aktuální situaci v jednotlivých společnostech a zemích účastníci setkání konstatovali, že ocelářský průmysl v EU, který byl dosud motorem rozvoje evropské ekonomiky, stojí před obrovskou a nepředvídatelnou výzvou. K nenaplněným požadavkům ze strany předkladatelů této výzvy obsaženým v dokumentu z roku 2019 jako např.: omezení dovozu oceli ze třetích zemí, pozastavení zpřísnování ekologických limitů v EU během krize, zavedení CBAM, přibyl regulační balíček „Fit for 55“, který Evropská komise představila 14. července 2021 a který zástupci této deklaráce jednomyslně považují za další nebezpečné zpřísnění politických ambicí Evropské unie na snižování emisí skleníkových plynů.

Podle našeho názoru je ocelářský průmysl jedním z hlavních odvětví, bez kterých nebude možné realizovat politickou iniciativu „Green Deal“ prosazovanou Evropskou komisí a s tím související transformaci na nízkouhlíkové hospodářství.

Ocel je a bude základem této transformace. Hlavní otázka nyní zní: "Chceme a děláme vše, co je v našich silách, abychom zajistili, že ocel používaná při této evoluční změně ekonomiky bude vyráběna v EU?"

Strategie dekarbonizace nutí naše ocelárny postupně nahrazovat dosud používanou výrobu oceli ve vysokých pecích a kyslíkových konvertorech na technologie založené na elektrických obloukových pecích (EAF) v kombinaci s použitím přímé redukce železa (tzv. DRI). Tento proces bude vyžadovat obrovské investiční, ale následně i provozní náklady. Transformace přitom bude probíhat v podmínkách drasticky rostoucích cen emisních povoleněk.

Zavedení nové technologie si také vyžádá násobně větší objem elektřiny. Například spotřeba energie ocelářského průmyslu v Polsku vzroste ze současných cca 6 TWh na úroveň 25-30 TWh ročně. Slovensko momentálně spotřebuje kolem 30 TWh elektřiny. Výroba technologií EAF a DRI by znamenala poptávku po elektrické energii pouze ze strany ocelářského průmyslu na úrovni cca 20 TWh. V České republice se očekává, že tři sektory: hutnictví, chemický a papírenský průmysl budou potřebovat na realizaci balíku FF55 přibližně 35 TWh. Celá země dnes spotřebuje 75 TWh

ročně. Je proto nutné garantovat řešení zaměřená na zmírnění dopadů rostoucích cen emisních povolenek a zároveň poskytnout adekvátní finanční podporu projektům dekarbonizace v ocelářském průmyslu našich zemí.

Účastníci jednání se shodli, že balíček navržený Evropskou komisí Fit for 55 představuje obrovskou hrozbu pro společnosti a pracoviště působící v jejich zemích, pro unijní ekonomiku a životní úroveň obyvatel členských států. Její negativní dopady se nejvíce projeví v zemích střední a východní Evropy. Fit for 55 bude mít mimořádně škodlivý vliv na téměř všechna odvětví hospodářství a každodenní život občanů.

Podle sociální stránky balíček vyžaduje mnoho oprav. Stává se naléhavým a nezbytným společně čelit hrozbám pro ocelářský průmysl s využitím všech dostupných prostředků.

Jednomyslně proto přijali společnou deklaraci, ve kterém jsou uvedena rizika a požadavky, které je nutno urychleně řešit a odpovídat:

- Je nutná revize systému obchodování s emisemi (EU ETS), která by zajistila efektivní realizaci zvýšených klimatických ambicí EU a zároveň posílila opatření na ochranu před únikem uhlíku (tzv. Carbon leakage) a podpořila dekarbonizaci průmyslu.
- Vyvarovat se uplatnění netržních mechanismů vedoucích ke svévolnému stažení emisních povolenek z trhu, jako je změna základu celkového množství povolenek na emise nebo zrychlený přesun kvót do rezervy tržní stability (MSR). Měla by být posílena úloha mechanismu tržní stabilizační rezervy.
- Zachovat bezplatné přidělování emisních povolenek a kompenzaci nepřímých nákladů v současné podobě a to minimálně do roku 2030 – jakékoli snížení bezplatného přidělování nebo kompenzace nepřímých nákladů provést až po roce 2030 v závislosti na výsledcích sledování účinnosti mechanismu CBAM a jeho vlivu na snížení úniku uhlíku.
- Minimalizovat riziko použití meziodvětvového korekčního faktoru zvýšením podílu bezplatného přidělování kvót a/nebo pomocí příspěvků z rezervy stability trhu
- Zachovat stávající předpisy o stanovení referenčních hodnot (benchmarky) a tempo jejich snižování do roku 2030. Žádné změny by neměly předčasně snížit bezplatnou alokaci pro stávající zařízení.
- Bezplatná alokace nesmí být podmíněna investicemi do energetické účinnosti.
- Nereprezentativní objemy výroby snížené kvůli pandemii COVID v roce 2020 by neměly ovlivnit bezplatné přidělování v letech 2026–2030.
- Skutečná transparentnost procesu výpočtu odvětvového benchmarku formou vyloučení hodnot dosažených v případě nových nebo pilotních technologií, které nejsou rozšířeny, jakož i zajištění veřejného přístupu k metodice a údajům přijatým pro výpočet těchto srovnávacích hodnot.
- Upřednostnění průmyslových projektů v rámci Inovačního fondu. Fond, jehož zdrojem jsou výnosy z emisních povolenek, by měl prioritně podporovat sektory spadající pod EU ETS. Inovační fond by měl být financován z výnosů z aukcí emisních povolenek (nikoli z objemu bezplatných kvót).
- Rovnoprávnost pro technologii CCU prostřednictvím investiční podpory a ekvivalentní zacházení pro všechny technologie zachycování a využívání uhlíku (CCU). Sjednání předpisů

takovým způsobem, že povinnost předat kvóty spočívá na provozovateli zařízení, který nakonec uvolňuje emise skleníkových plynů do atmosféry, a nikoli na průmyslovém zařízení, které je zachytí.

- Případné rozšíření CBAM na nepřímé emise pouze při zachování plné kompenzace nepřímých nákladů v rámci EU ETS.
- U CBAM zavést exportní rabat, který by byl financován z prostředků vybraných z prodeje CBAM certifikátů s cílem zajistit konkurenceschopnost exportérů EU na zahraničních trzích.
- Zajištění ochrany před rizikem, že dovozci budou obcházet CBAM s cílem snížit nebo se vyhnout zátěži vyplývající z uplatňování mechanismu (např. náklady CBAM rozloží na celou svou produkci exportovanou do různých částí světa nebo budou do EU dovážet své čistší výrobky a do ostatních částí světa ty méně ekologické tzv. resource shuffling).
- Určení jediného orgánu pro akreditaci ověřovatelů na úrovni EU.
- Ukládat příslušným orgánům ze třetích zemí stejné ohlašovací povinnosti jako v případě příslušných orgánů EU podle nařízení EU ETS a uplatňovat pravidla v souladu s pravidly platnými v rámci EU ETS.
- Ověření předložených údajů by měli provádět nezávislí odborníci nebo Evropská komise, včetně ověřovacích kontrol.
- Použití údajů o globálních špičkových emisích k vytvoření účinných pobídek k vykazování skutečných emisí nebo jejich snižování.
- Odstranění dovozních povolení z důvodu zatajování údajů nebo nedostatečné spolupráce výrobce ze třetí země.
- Použití nejvyšších emisí spíše než průměrných pro standardní hodnoty tam, kde existují různé výrobní procesy.
- Vedení mimo jiné ověřovací kontroly ze strany Komise s cílem zjistit, zda poplatky za emise zaplacené ve třetích zemích nepodléhají žádné následné kompenzaci, tj. nespravedlivému zmírnění zátěže CBAM.
- Rozšíření sortimentu na kované výrobky (CN 7326) a věže větrníků (CN 7308 a 8502), aby se zabránilo úniku uhlíku u zpracovaných výrobků úzce souvisejících s ocelářským sektorem.
- Prodloužení ochranných opatření EU pro výrobky z oceli na další dva roky, tj. do 30. června 2026, tedy do doby, než vstoupí v platnost plná forma CBAM.
- Boj proti vývozu cenných surovin, včetně šrotu k dosažení cílů Zelené dohody a oběhového hospodářství, jakož i cílů v oblasti účinnosti zdrojů a cílů v oblasti klimatu.
- Vytvořit dobře fungující trh pro druhotné suroviny vyrobené v EU.
- Boj proti vývozu cenných surovin – tzn. ztrátě zdrojů (druhotných surovin) pro průmysl prostřednictvím revize a řádného vymáhání ustanovení Nařízení o přepravě odpadů (1013/2006), zaměřených na omezení vývozu odpadů do třetích zemí, které lze zpracovat na místě v EU.
- Zavedení zákazu vývozu cenných surovin, včetně šrotu, který by se měl používat v EU a neměl by se vyvážet do třetích zemí, kde nejsou dodržovány stejné ekologické normy a standardy jako v EU.

- Podporovat kampaň IndustriAll za spravedlivý přechod/transformace průmyslu. "Nic o nás, bez nás!" Dosažení spravedlivého přechodu vyžaduje hlas průmyslových pracovníků.

Účastníci setkání vyzývají vlády Polska, České Republiky a Slovenska, aby naléhavě a společně vystoupily v Evropské komisi a Evropském parlamentu s cílem nezbytné revize balíčku FF55, který v současném návrhu ohrožuje nejen ocelářský průmysl našich zemí, ale jejich celé ekonomiky.

Vyzýváme národní a evropské centrály, průmyslové asociace a zaměstnavatele, aby naši výzvu plně podpořili.

Účastníci setkání potvrdili svou připravenost se navzájem plně podporovat, spolupracovat, společně propagovat naše obavy a prosazovat požadavky obsažené v deklaraci.

Následná společná jednání k vyhodnocení efektivity našich postupů, shrnutí dosavadní a další spolupráce budou probíhat v závislosti na reakci našich vlád a Evropské komise na výše uvedené požadavky.

Tatranská Bukovina 20.–21. října 2021.

Bc. Roman Ďurčo
Předseda HOS OS KOVO

Juraj Varga
Předseda RO OZ KOVO U.S. Steel Košice

Andrzej Karol
Předseda Národní Sekce Metalurgie NSZZ "Solidarność"